

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **S. D.**, zast. JUDr. Michaelou Dražkovou, advokátkou se sídlem Kopečná 241/20, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2014, č. j. OAM-135/ZA-ZA06-P07-2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 8. 2014, č. j. 61 Az 6/2014 – 36,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 8. 2014, č. j. 61 Az 6/2014 – 36, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2014, č. j. OAM-135/ZA-ZA06-P07-2012 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

II. Řízení před krajským soudem

[2] Krajskému soudu byla dne 24. 1. 2014 doručena žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Součástí žaloby byl i návrh na ustanovení právního zástupce, který doplní

žalobu. Krajský soud proto stěžovateli zaslal formulář *Prohlášení o majetkových výdělkových a osobních poměrech* a vyzval jej k vyplnění tohoto formuláře a zaslání zpět soudu. Krajský soud tuto výzvu doručoval do vlastních rukou stěžovatele nejprve dne 4. 2. 2014 na adresu označenou v žalobě, tj. na adresu P.s. Podle obálky založené na čl. 18 spisu krajského soudu nebyl na uvedené adrese stěžovatel zastížen, a zásilka byla proto uložena v provozovně provozovatele poštovních služeb a připravena k vyzvednutí. Zásilku nebylo možné vložit do schránky stěžovatele, byla proto vrácena krajskému soudu. Krajský soud provedl lustraci pobytu stěžovatele a výzvu dne 21. 2. 2014 doručoval na adresu „J. 581/7, P. 6 – V.“. Jak vyplývá z obálky na čl. 19 spisu krajského soudu, stěžovatel na této adrese opět nebyl zastížen. Zásilka byla proto dne 24. 2. 2014 uložena a připravena k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb. Dne 7. 3. 2014 byla vrácena krajskému soudu, neboť ji nebylo možné vhodit do schránky stěžovatele.

[3] Usnesením ze dne 11. 3. 2014, č. j. 61 Az 6/2014 – 20, krajský soud zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z důvodu nesplnění předchozí výzvy ke sdělení majetkových poměrů a vzhledem k tomu, že žaloba neměla předepsané náležitosti, vyzval stěžovatele k jejímu doplnění ve lhůtě 15 dní. Toto usnesení krajský soud doručoval opět a adresu „J. 581/7“, P. 6 – V.. Na uvedené adrese se jej však opět nepodařilo doručit. Písemnost byla uložena a připravena k vyzvednutí dne 18. 3. 2014 a dne 1. 4. 2014 se vrátila soudu (viz obálka čl. 23 spisu krajského soudu). Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl podle ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), neboť stěžovatel ve stanovené lhůtě žalobu nedoplnil a žalobu z tohoto důvodu nebylo možné projednat. Napadené usnesení bylo dle krajského soudu stěžovateli doručováno na stejnou adresu jako v předcházejících dvou případech. Stěžovatel opět nebyl na adrese zastížen, usnesení proto bylo dne 27. 8. 2014 uloženo a připraveno k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb. Tuto písemnost si stěžovatel následující den osobně vyzvedl.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Usnesení krajského soudu napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností. V průběhu řízení před Nejvyšším soudem mu byla ustanovena zástupkyně z řad advokátů, která podanou kasační stížnost doplnila a její důvody podřadila pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Krajský soud stěžovateli upřel právo na přístup k soudu, neboť nesprávně zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce. Ze žaloby a z rozhodnutí žalovaného bylo dle stěžovatele zřejmé, že nedisponuje žádnými finančními prostředky. Trvání na vyplnění zaslání formuláře proto označil za přepjatý formalismus. Dále stěžovatel namítá, že není zřejmé, jak krajský soud zjistil jeho adresu. Krajský soud v průběhu celého řízení doručoval na nesprávnou a navíc neexistující adresu „J. 581/7, P. 6 – V.“. Stěžovatel uvedl, že bydlí na adrese: „J. 581/1, P. 6 – V.“. S ohledem na tyto skutečnosti považuje stěžovatel veškeré doručování v řízení před krajským soudem za neúčinné a nezákonné, což zakládá důvod pro zrušení napadeného usnesení dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

pokračování

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že i sám stěžovatel ve svých podáních uvádí adresu „J. 7“. V žalobě dokonce uváděl pouze adresu P. s. Dále žalovaný poukázal na povinnost žalobce doložit, že nemá prostředky na právního zástupce. Soud toto nezjišťuje z úřední povinnosti. Kasační stížnost žalovaný považuje za nepřijatelnou.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[7] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Vzhledem ke skutečnosti, že se v posuzované věci nejedná o kasační stížnost přímo se zabývající mezinárodní ochranou stěžovatele, nýbrž procesní otázkou doručování před krajským soudem, Nejvyšší správní soud se otázkou (ne)přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nezabýval.

[8] Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z těchto důvodů a vyvodil z nich následující závěry.

[9] Stěžovatel namítá zejména vadné doručování krajského soudu, který mu zasílal písemnosti na nesprávnou a neexistující adresu.

[10] Úprava doručování písemností ve správním soudnictví obsažená v ustanovení § 42 s. ř. s. není úplná, a v souladu s § 120 s. ř. s. se proto přiměřeně použijí ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „o. s. ř.“). Podle ustanovení § 46a o. s. ř. *[a]dresátu se doručuje na adresu pro doručování, lze mu rovněž doručit na kterémkoliv jiném místě, na němž bude zastižěn.*

[11] Nejvyšší správní soud považuje za důležité nejprve shrnout postup doručování jednotlivých soudních písemností v průběhu řízení před krajským soudem. Součástí žaloby stěžovatele byl návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud z toho důvodu zaslal stěžovateli k vyplnění formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* a vyzval jej k vyplnění tohoto formuláře a zaslání zpět soudu ve lhůtě deseti dní. Tuto výzvu krajský soud nejprve doručoval na adresu P. s., kterou stěžovatel uvedl v žalobě a na obálce, v níž byla žaloba krajskému soudu zaslána. Zásilka se však krajskému soudu vrátila, neboť adresát nebyl zastižěn a zásilku nebylo možno po uplynutí deseti dní uložení zásilky v provozovně držitele poštovní licence (České pošty, s. p.) vložit do schránky stěžovatele. Spis krajského soudu obsahuje na č. l. 17 pokyn soudce k vylustrování pobytu stěžovatele, přičemž zde není zadáno, z jakého rejstříku má být adresa pobytu zjištěna. Dále je na stejném č. l. uveden úřední záznam, podle něhož adresou k doručování stěžovateli má být adresa privátu: „J. 581/7, P. 6 – V.“. Z úředního záznamu rovněž nelze zjistit, z jakého rejstříku byla tato adresa zjištěna. Krajský soud na základě

této informace doručoval znovu předchozí výzvu k upřesnění majetkových poměrů na tuto adresu. Písemnost však opět nebyla doručena.

[12] Z důvodu nedoložení majetkových poměrů stěžovatelem krajský soud následně usnesením ze dne 11. 3. 2014, č. j. 61 Az 6/2014 – 20 (dále jen „výzva k odstranění vad žaloby“), zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů a vyzval jej k doplnění žaloby ve lhůtě 15ti dní. Toto usnesení opět doručoval stěžovateli do vlastních rukou na adresu „J. 581/7“, a i tato písemnost byla krajskému soudu vrácena. Žaloba stěžovatele v projednávané věci byla v důsledku toho odmítnuta, protože stěžovatel ve stanovené lhůtě nereagoval a nevyhověl tak výzvě soudu k doplnění žaloby dle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s.

[13] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených specifických skutkových okolností v projednávané věci konstatuje, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou řízení spočívající v neúčinném doručování, která vyústila v nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby stěžovatele. Jsou-li s okamžikem doručení usnesení spojeny pro adresáta závažné právní důsledky, soud musí vždy před navazujícím rozhodnutím ověřit, zda doručení proběhlo řádně. Procesní důsledky spojené s fikcí doručení výzvy k odstranění vad podání dle § 37 odst. 5 s. ř. s. mají přitom pro další řízení zásadní význam (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2005, č. j. 7 Azs 57/2005 – 46), neboť v případě nesplnění této výzvy se žalobce vystavuje nebezpečí odmítnutí žaloby. Před vydáním usnesení o odmítnutí žaloby pro neodstranění vad žaloby proto vždy musí být zcela postaveno najisto, že jsou splněny všechny podmínky pro vydání tohoto usnesení. Jednou z těchto podmínek je i doručení výzvy k odstranění vad žaloby na správnou adresu žalobce.

[14] Krajský soud v projednávané věci doručoval nejprve správně na adresu P. s., kterou v žalobě označil stěžovatel. Následně doručoval na adresu stěžovatele „J. 581/7“. Z rejstříku AZYL II vedeného Ministerstvem vnitra bylo Nejvyšším správním soudem zjištěno, že stěžovatel měl do 27. 1. 2014 nahlášen pobyt v P. s. a od tohoto dne byl hlášen k pobytu na adrese „J. 581, P. 6 – V.“. V evidenci Ministerstva vnitra byla tedy platná adresa uvedená pouze s označením ulice a čísla popisného (581). Číslo orientační zde uvedeno nebylo. Naopak u adres, na kterých byly stěžovateli povoleny několikrát propustky, byla adresa v J. ulici uvedena pouze s doplněním čísla orientačního, tj. J.7. V kasační stížnosti stěžovatel tvrdil, že adresa jeho pobytu je J. 581/1.

[15] Je nutno konstatovat, že zápis místa pobytu v evidenci Ministerstva vnitra v případě stěžovatele není úplný, neboť obsahuje pouze označení ulice J. a číslo popisné 581, přičemž zde umístěný dům má několik samostatných vchodů označených čísly orientačními. Stěžovateli bylo soudem doručováno na konkrétní adresu označenou číslem orientačním, u kterého však není zřejmé, zda se jednalo o jeho místo pobytu evidované v souladu s § 71 zákona o azylu. Je-li součástí adresy číslo popisné i orientační, přičemž orientační číslo by nebylo uvedeno správně a bylo zaměnitelné, je doručení na takto uvedenou adresu zatíženo vadou.

[16] Podle judikatury Ústavního soudu v řízeních před soudy nelze připustit stav, který by byl jen vzbuzoval pochybnosti o tom, zda bylo některé rozhodnutí soudu

pokračování

účastníkům řízení doručeno či nikoli (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2001, sp. zn. III. ÚS 473/01). Krajský soud k adrese evidované Ministerstvem vnitra dle § 71 zákona o azylu doplnil evidenční číslo, které zde nebylo u údaje o místu pobytu uvedeno a o jehož správnosti vznikla v řízení pochybnost. Je nutno konstatovat, že postup krajského soudu byl pochopitelný, neboť propojil číselné údaje uvedené v evidenci u místa pobytu a u adres, na kterých byly stěžovateli povoleny propustky. Jako jediný závazný údaj o pobytu je však nutno považovat adresu "J. 581". Doručoval-li krajský soud výzvu k odstranění vad žaloby na adresu "J. 581/7", přičemž adresa v této podobě nebyla uvedena v evidenci místa pobytu žadatelů o azyl, stěžovatel ji soudu v řízení o žalobě neuvedl jako doručovací adresu a její správnost zpochybnil, potom takové doručení nebylo účinné. Nesprávný předpoklad o fikci doručení výzvy k odstranění vad žaloby vedl k následnému odmítnutí žaloby a tedy i odmítnutí práva stěžovatele na přístup k soudu a práva na soudní ochranu. Usnesení o odmítnutí žaloby je z toho důvodu nezákonné.

[17] Nejvyšší správní soud pro úplnost podotýká, že doručování v projednávané věci bylo též ovlivněno ne vždy stejným postupem poskytovatele poštovních služeb (samotné usnesení o odmítnutí žaloby bylo stěžovateli následně doručeno i na dle jeho tvrzení nesprávně uvedenou adresu). Tyto skutečnosti však nemohou ovlivnit závěr, že písemnosti předcházející usnesení o odmítnutí žaloby byly soudem doručovány na adresu, která nebyla shodná s místem evidovaného pobytu dle § 71 zákona o azylu, ani s jím uvedenou doručovací adresou v žalobě.

[18] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že zjištění majetkových poměrů žadatele o ustanovení zástupce prostřednictvím formuláře *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* je standardním postupem, který nelze krajskému soudu vytýkat. Zaslání formuláře stěžovateli by bylo možno označit za nadbytečné, pokud by veškeré údaje zde uvedené již krajskému soudu sdělil. I doručování formuláře a rozhodnutí o neustanovení zástupce však bylo vzhledem k výše uvedenému neúčinné.

V. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud dospěl v posuzovaném případě k závěru, že krajský soud doručoval stěžovateli písemnosti a rozhodnutí neúčinně. Důsledkem tohoto pochybení bylo vydání nezákonného usnesení o odmítnutí žaloby stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. větou první před středníkem napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[20] V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, je povinen řádně ověřit adresu pro doručování stěžovateli, odstranit pochybnosti o správném čísle orientačním u adresy J. 581, P. 6, a na tuto řádně zjištěnou adresu následně doručovat.

[21] Dle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne v novém rozhodnutí krajský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti, včetně odměny za zastupování ustanovené zástupkyni JUDr. Michaele Dražkové, advokátce se sídlem Kopečná 241/20, Brno.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu